

บทที่ 1 บทนำ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย "การสำรวจเอกสาร" โดยการนำข้อมูลที่มีอยู่เท่าที่พอจะรวบรวมมาได้ มาสรุปและสังเคราะห์ เพื่อให้เห็นภาพรวมด้าน เอกลักษณ์ และแนวโน้มขององค์ความรู้สาขาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เนื้อหาในบทที่ 1 นำเสนอแนวคิดที่เป็นที่มาของการศึกษาตลอดจนวิธีและขอบข่ายของการศึกษาดังกล่าว ดังต่อไปนี้

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

จุดสนใจดั้งเดิมของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มองว่าเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารใช้ศิลปะและกลยุทธ์ดำเนินการสรรหา คัดเลือก และบรรจุบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมให้ปฏิบัติงานในองค์กร และมีการพัฒนา บำรุงรักษาให้สมาชิกที่ปฏิบัติงานในองค์กรสามารถเพิ่มพูนความรู้ความสามารถเพื่อทุ่มเททำงานให้กับองค์กร อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและเอกชนจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการและบทบาทในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้องค์กรอยู่รอดและสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน หรือกล่าวได้ว่า องค์กรและสถาบันทางวิชาการจะต้องไม่หยุดนิ่งต่อการศึกษาดูตามปัญหา โดยเฉพาะการทบทวนและปรับเปลี่ยนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

ปัจจุบัน แม้ว่าจะมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้ทดแทนคนได้ในระดับหนึ่ง แต่ทรัพยากรมนุษย์ยังคงเป็นทรัพยากรการบริหารที่สำคัญของหน่วยงานทุกระดับ ทุกประเภท และนับวันการบริหารทรัพยากรมนุษย์ยิ่งมีความซับซ้อนมากขึ้น มีแนวคิด และเทคนิคการจัดการใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย และจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันสถาบันการศึกษาเกือบทุกแห่งเปิดสอนสาขาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทั้งระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ซึ่งทำให้มีการทำวิจัยในสาขานี้เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

การวิจัยครั้งนี้ต้องการสำรวจองค์ความรู้ของสาขาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ทั้งความรู้ที่มีอยู่ในลักษณะตำรา/หนังสือที่มีอยู่ในสถาบันการศึกษา และความก้าวหน้าหรือปัญหาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่กำลังได้รับความสนใจในรูปแบบของงานวิจัย ซึ่งคาดหวังว่าการศึกษาดังกล่าว จะช่วยในการปรับปรุงเนื้อหาการเรียนการสอนและพัฒนาการวิจัยการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของหน่วยงานที่ผู้วิจัยสังกัดต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1.) เพื่อรวบรวมหนังสือประกอบการเรียน และงานวิจัยด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์
- (2.) เพื่อศึกษาแนวคิดของนักวิชาการที่มีต่อองค์ความรู้และการวิจัยด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์
- (3.) เพื่อพิจารณาลักษณะเนื้อหาของความรู้การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่ในตำราเรียน
- (4.) เพื่อพิจารณาสถานภาพงานวิจัยการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ในประเด็น ปัญหาที่เป็นประเด็นการวิจัย ประเภทการวิจัย และวิธีศึกษา

1.3 ขอบเขตการศึกษา

- (1.) ด้านแหล่งข้อมูล เอกสารประเภทหนังสือ รวบรวมเฉพาะแหล่งห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยเป็นการรวบรวมที่ค้นหาคำหลัก “การบริหารทรัพยากรมนุษย์” และ “การบริหารบุคคล” ส่วนเอกสารประเภทงานวิจัย รวบรวมจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่ และเว็บไซต์
- (2.) เอกสารประเภทงานวิจัยด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์มีจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยที่เป็นภาคินิพนธ์และวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มีการสอนสาขาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งส่วนใหญ่มีการเผยแพร่เฉพาะชื่อหัวข้อวิจัย แต่การศึกษาครั้งนี้จะรวบรวมเฉพาะเอกสารงานวิจัยที่พอจะรวบรวมได้ในรูปแบบตัวงานวิจัยที่มีเนื้อหาครบถ้วน เพื่อทำการสังเคราะห์เนื้อหา การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษางานวิจัยการบริหารทรัพยากรเพียงไม่กี่ชิ้น พอที่จะนำเสนอเป็นตัวอย่างเท่านั้น มิได้มุ่งหวังจะไปสรุปภาพรวมของงานวิจัยการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่ทั้งหมด
- (3.) การวิเคราะห์เอกสาร การศึกษาเอกสารการเรียนการสอนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ จะศึกษาเฉพาะโครงสร้างเนื้อหาในหนังสือ ส่วนเอกสารด้านงานวิจัย จะพิจารณาเฉพาะ ประเด็นการวิจัย ประเภทงานวิจัย และวิธีวิจัย

1.4 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

(1.) องค์ความรู้การบริหารทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง ลักษณะของเนื้อหาในหนังสือการบริหารทรัพยากรมนุษย์

(2.) งานวิจัยด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง งานวิจัยที่ผู้วิจัย หรือ หน่วยงาน หรือ แหล่งที่มาของงานวิจัย (เช่น วารสารทางวิชาการ) ระบุว่าเป็นงานวิจัยด้านสาขาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ หรือการวิจัยที่ไม่ใช่สาขาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ แต่ประเด็นการวิจัย (Key word) เกี่ยวข้องกับทรัพยากรมนุษย์

(3.) ประเด็นการวิจัย หมายถึง ปัญหาที่เป็นที่มาของงานวิจัยเรื่องนั้น ๆ หรือสิ่งที่งานวิจัยเรื่องนั้น ๆ มุ่งหมายที่จะศึกษา

(4.) ประเภทงานวิจัย หมายถึง ลักษณะงานวิจัยที่จำแนกตามลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ การจำแนกตามลักษณะของข้อมูล การจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ และการจำแนกตามระดับการตอบคำถามการวิจัย

(5.) วิธีวิจัย หมายถึง วิธีการที่ได้มาซึ่งข้อมูลเพื่อตอบปัญหาการวิจัย ในที่นี้ได้กำหนดวิธีวิจัยอย่างกว้าง ๆ คือ การศึกษาจากประชากร การศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเพื่ออ้างอิงประชากร และการศึกษาแบบเฉพาะเจาะจงที่ต้องการรายละเอียดในเรื่องนั้น ๆ (purposive)

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- (1.) ทราบถึงภาพรวมของเนื้อหาองค์ความรู้ และแนวโน้มการวิจัยด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนองค์ความรู้การเรียนการสอนด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์
- (2.) เป็นการจัดทำฐานข้อมูลหนังสือและงานวิจัยการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อประโยชน์ในการค้นคว้าต่อไป
- (3.) กิจกรรมการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนวิชาการวิจัยบริหารทรัพยากรมนุษย์